Kesirler

Defter notları • Kısa konu anlatımı

Bütün, yarım ve çeyrek

Bir bütünün 2 eş parçasından biri **yarım**, 4 eş parçasından biri **çeyrek**tir.
Yarım = 1/2 • Çeyrek = 1/4
2 yarım = 1 bütün. 4 çeyrek = 1 bütün. 2 çeyrek = 1 yarım.

1/2: ikide bir

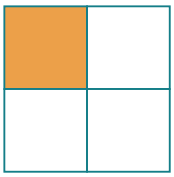

1/4: dörtte bir

Pay, payda ve birim kesir

Pay, alınan eş parça sayısıdır; üstte yazılır.
Payda, bütünün eş parça sayısıdır; altta yazılır.
Pay ile paydayı ayıran çizgiye **kesir çizgisi** denir.
3/4, dörtte üç diye okunur. Payı 3, paydası 4'tür.
Payı 1 olan kesir **birim kesir**dir: 1/2, 1/3, 1/4.

Sayı doğrusunda kesir

0 ile 1 arası bir bütündür. Paydaya göre eş aralıklara bölünür. 0'dan pay kadar aralık ilerlenir.
3/5: Bütün 5 eş aralığa bölünür, 3 aralık ilerlenir.
Pay ve payda aynıysa bütün tamamlanır: **4/4 = 1**.

Onda bir ve yüzde bir

10 eş parçadan biri **1/10**, 100 eş parçadan biri **1/100**'dür.
3/10: onda üç, yani 3 tane 1/10.
5/100: yüzde beş, yani 5 tane 1/100.
12 boncuğun yarısı **6**, çeyreği **3** boncuktur.

Sorumasyon · Tüm hakları saklıdır. · 2026

Saat ve zaman ölçme

Defter notları • Kısa konu anlatımı

Saatleri okuyalım

Kısa ibre **akrep** saati, uzun ibre **yelkovan** dakikayı gösterir. İki sayı arası 5 dakikadır. Akrep de zamanla ilerler.

03.00: Tam saat

03.15: Çeyrek geçe

03.30: Üç buçuk

03.45: Dörde çeyrek var

Öğleden önce ve sonra

Bir gün **24 saattir**. Sabah 07.20, akşam 19.20'dir.
Öğleden sonra saat 1, **13.00** olarak yazılır.
12.00 öğlen • 00.00 gece yarısı

Saat, dakika, saniye ve süre

1 saat = 60 dakika • 1 dakika = 60 saniye
80 saniye = **1 dakika 20 saniye**.
2 dakika 15 saniye = 120 + 15 = **135 saniye**.
09.10'dan 09.50'ye **40 dakika** geçer.
10.45'ten 11.15'e 15 + 15 = **30 dakika** geçer.

Saatlerde Romen rakamları

I = 1 • V = 5 • X = 10
III = 3, IV = 4, VI = 6, IX = 9, XII = 12.
Küçük sembol büyükten önce gelirse çıkarılır: IV = 5 - 1.
XIII = 13, XVI = 16, XIX = 19, XX = 20, XXIV = 24.

Sorumasyon · Tüm hakları saklıdır. · 2026

Takvim ve uzunluğu ölçme

Defter notları • Kısa konu anlatımı

Yıl, ay, hafta ve gün

1 hafta = 7 gün • 1 yıl = 12 ay
Normal yıl 365, artık yıl 366 gündür.
365 gün = **52 hafta 1 gün**. Şubat normal yılda 28, artık yılda 29 gündür. Cumartesi ve pazar hafta sonudur.

Ayların gün sayıları		
Ocak: 31	Şubat: 28 / 29	Mart: 31
Nisan: 30	Mayıs: 31	Haziran: 30
Temmuz: 31	Ağustos: 31	Eylül: 30
Ekim: 31	Kasım: 30	Aralık: 31

Takvimi okuyalım

Ayı, yılı ve gün sütununu kontrol ederiz.
3 hafta = 3 × 7 = **21 gün**.
Yaz ayları: 30 + 31 + 31 = **92 gün**.
Bir tarihten 7 gün sonraki tarih aynı haftanın gününe gelir.

Tahmin edelim, ölçelim

Uzunluğu önce tahmin eder, sonra cetvel veya mezurayla ölçeriz. Tahmin ile ölçümü karşılaştırırız.
15 cm tahmin edip 17 cm ölçersek fark **2 cm** olur.
Nesnenin bir ucunu cetvelin **0 çizgisine** yerleştiririz.
0'dan başlamıyorsa bitişten başlangıcı çıkarırız:
8 cm - 2 cm = 6 cm. En ve boy farklı uzunluklardır.

Sorumasyon · Tüm hakları saklıdır. · 2026

Uzunluk ve kütle birimleri

Defter notları • Kısa konu anlatımı

Metre, santimetre ve kilometre

1 metre = 100 santimetre • 1 kilometre = 1000 metre
Sembolleri: **m, cm, km**.
Kalemin boyunu cm, sınıfın uzunluğunu m, şehirler arası uzaklığı km ile ifade ederiz.

Uzunlukları dönüştürelim

3 m = **300 cm** • 250 cm = **2 m 50 cm**
2 km = **2000 m** • 1 m 20 cm = **120 cm**
Karşılaştırmadan önce birimleri eşitleriz:
1 m = 100 cm olduğu için **1 m, 90 cm'den uzundur**.

Gram, kilogram ve ton

Kütleyi tartarak ölçeriz. Küçük kütlelerde **gram (g)**, günlük birçok üründe **kilogram (kg)**, büyük yüklerde **ton (t)** kullanırız.
Silgi: 20 g • Pirinç paketi: 1 kg • Kamyon yükü: 5 t.
Birim seçerken nesnenin miktarını da düşünürüz.

Kütleleri dönüştürelim

1 kg = 1000 g • 1 t = 1000 kg
10 tane 100 g = **1 kg**.
Yarım kilogram = **500 g**.
2 kg 300 g = 2000 + 300 = **2300 g**.

Kütleleri karşılaştıralım

Önce birimleri eşitleriz. 1 kg = 1000 g olduğundan **900 g, 1 kg'dan azdır**. Bir elmanın kütlesi g, bir kasa elmanın kütlesi kg ile ifade edilebilir.

Sorumasyon · Tüm hakları saklıdır. · 2026

Paralarımız

Defter notları • Kısa konu anlatımı

Para miktarı ve toplam tutar

Para sayısına değil, paraların **değerine** bakarız. Daha çok sayıda para her zaman daha fazla tutar değildir.
2 tane 50 TL ve 1 tane 20 TL:
50 + 50 + 20 = 120 TL

Alışveriş ve para üstü

Kitap 65 TL, defter 25 TL'dir.
Toplam bedel: 65 + 25 = **90 TL**.
100 TL verirsek para üstü: 100 - 90 = **10 TL**.
Önce toplam bedeli, sonra verilen parayla farkını buluruz.

Lira ve kuruş

1 Türk lirası = 100 kuruş
4 tane 25 kuruş = 100 kuruş = **1 TL**.
2 tane 50 kuruş = 100 kuruş = **1 TL**.
Aynı tutar farklı paralarla oluşturulabilir.

Kuruştan lira ve kuruşa

Her 100 kuruşu 1 lira olarak gruplarız.
225 kuruş = 200 + 25 = **2 TL 25 kuruş**.
705 kuruş = 700 + 5 = **7 TL 5 kuruş**.

Lira ve kuruştan kuruşa

Lirayı kuruşa çevirir, kalan kuruşu ekleriz.
4 TL 15 kuruş = 400 + 15 = **415 kuruş**.
8 TL 9 kuruş = 800 + 9 = **809 kuruş**.
5 TL 50 kuruş = **550 kuruş**. Önce birimleri eşitleriz.

Sorumasyon · Tüm hakları saklıdır. · 2026